

De natuur van het Nederlandse bos

A. F. M. van Hees

In het kader van de vierde bosstatistiek is de natuurwaarde van het Nederlandse bos steekproefgewijs geïnventariseerd. In het RIN-rapport 87/28 "De natuur van het Nederlandse bos" (G. Dirkse, 1987) worden de resultaten van de inventarisatie gepresenteerd. In het NBT 59 (4) pag 116 e.v. is reeds een uitgebreide samenvatting van deze resultaten gepubliceerd.

Het rapport geeft een overzicht van het verzamelde basismateriaal en laat zien dat een schat aan basisgegevens voor de bosbouw (inclusief het natuurbeheer) ter beschikking is gekomen. Deze gegevens hebben betrekking op flora en vegetatie, bodem, structuur en menselijke beïnvloeding. In het rapport worden de verzamelde gegevens, m.u.v. de bodemgegevens, op een geordende wijze gepresenteerd. Een uitgebreide interpretatie en een synthese van de gegevens is achterwege gebleven. Dat een meer uitgebreide interpretatie mogelijk en wenselijk is blijkt uit het voorwoord. Hier wordt aangegeven dat de bewerking van het verzameld materiaal bij het RIN wordt voortgezet. Een verdere bewerking hoeft niet alleen tot het RIN beperkt te blijven. Blijkens het voorwoord zijn de basisgegevens in principe voor een ieder toegankelijk. Het achterwege blijven van een synthese is m.i. terecht gemotiveerd vanuit "de zeer uiteenlopende deelgebieden waarvoor gegevens werden verzameld" waardoor deze "wetenschappelijk moeilijk te verantwoorden zou zijn".

Zonder dit waardevolle rapport te kort te willen doen, heb ik enkele kanttekeningen. In de inleiding ontbreekt een doelstelling van het onderzoek en een kritische bespreking van de mogelijke karakteristieken die (mede-)bepalend kunnen zijn voor de natuurwaarde van het Nederlandse bos. Daarnaast wil ik een kanttekening plaatsen bij de voorzichtig geformuleerde conclusie dat

de "toegenomen stikstoflading van de Nederlandse boslucht" een belangrijke verklaring is voor de gevonden correlatie tussen de variatie in vegetatie en de op basis van de "Ellenberg waarden" berekende gewogen gemiddelden voor zuurgraad en stikstof. In België is door Rogister veel aandacht besteed aan de ecologische karakterisering van de in dit land onderscheiden bosgemeenschappen. Op basis van de oorspronkelijke vegetatiegegevens zijn ook gemiddelden voor zuurgraad en stikstof berekend. Deze gegevens laten een vergelijkbare correlatie met de variatie in vegetatie zien. Het basismateriaal is echter verzameld in een periode waarin nog geen sprake was van een hoog stikstofgehalte in de atmosfeer. Als laatste nog de opmerking dat in hoofdstuk 4 de bespreking van de morfologie van het bos (paragraaf 4.1.) redactioneel voor verbetering vatbaar is. Door de bespreking van de invloed van de bosstructuur op het vogelleven voor de morfologische typen, gevolgd door een bespreking van de overige diergroepen, ontstaat de indruk dat de eisen van vogels bepalend zijn voor de morfologische classificatie. Op pagina 169 staat echter aangegeven dat de indeling in morfologische typen zo gekozen is dat zowel tegemoet wordt gekomen aan de eisen van vogels als zoogdieren.

Concluderend: het rapport geeft een overzicht van een unieke en zeer waardevolle inventarisatie van de "natuur" in het Nederlandse bos. Een meer uitgebreide bewerking van het basismateriaal kan een belangrijke verdieping van de boscologische kennis tot gevolg hebben.

Naar ik hoop wordt bij de volgende bosstatistiek opnieuw informatie over de natuur van het bos verzameld, waardoor de huidige inventarisatie in waarde zal toenemen.